

DOĞMALAR ARASINDA

Əli Rza Xələfli - 70

Əli Rza Xələfli 70 yaşını Cəbrayıl qeyd etdi

"Yubiley tədbirinin bu qədər hərarətlə və coşqu ilə keçməsi onun insanlığın anlaşılmasına çağırış olmasındadır"

Şair, publisist, Beynəlxalq Rəsul Rza mükafatı laureatı, "Kredo" qəzetinin baş redaktoru Əli Rza Xələflinin 70 yaşının xüsusi təmtəraqı qeyd edilməsi söz-düşüncə adamlarının əksəriyyətinin ürəyincə idi. Baharın ən gözəl çağında, təbiətin soyuqla istinin barış bucağına könlü verdiyi bir məqamda Cəbrayıl elinin hələlik Biləsuvar ərazisində dayanan bir parçasını da ziyarət imkanı əldə edirdi söz-sənət əhli. Üstəlik, ürəkləri didimdidim göynədən didərginlik əzabının sonuncu illərini yaşayan bu insanlarla görüşmək imkanı... 44 günlük Vətən savaşındakı Böyük Zəfərimizdən sonra bu insanları sevinc içərisində görmək... Nəhayət, zaman bizi onların illərlə çöhrə-

rüşlərini təşkil etdiklərini söylədi. Daha sonra rayon haqqında qısa məlumat verərək hazırda Cəbrayıl rayonunun 82 min əhalisi olduğunu, onların əsas hissəsinin Biləsuvardakı qaçqın şəhərciklərində olmaqla ölkənin əksər rayonlarında və paytaxt Bakıda da müvəqqəti məskunlaşdıqlarını və işğaldan azad olunmuş doğma yurdlarına qayıtmaq üçün həvəslə o mübarək günü gözlədiklərini bildirdi. Hazırda 5 min hektar torpaqlarında məskunlaşdıqları Biləsuvar camaatının illər öncə onlara necə qardaşcasına qucaq açdıqlarını və indiyədək mehriban şəraitdə birgə yaşadıqlarını da xüsusi olaraq qonaqların diqqətinə çatdırdı.

Sənətə, sənətkara qiymət ənənəsi

Sonra rayon camaatı üçün tikilmiş klubda Əli Rza Xələflinin 70 illik yubiley törəni başladı. İllərlə bir-birini yaxından görmək həsrəti və həvəsilə yaşayan cəbrayılıların böyük bir qismi uşaq-kiçiklikdən bəri qatılmışdı. Xüsusi

yun moderatorluğu ilə davam etdi. Seyfəddin müəllim yubilyara təbrik nitqində Əli Rza Xələflinin Azərbaycan ədəbi-estetik fikrində xüsusi yeri, ictimai çəkisi ilə fərqlənən bir ədib olduğunu qeyd etdi. Onun əsərlərinin xalqımızın ədəbiyyat tarixində çox layiqli yer tutacağına əminliyini ifadə etdi.

"Bütün dörd-sərimiz həssaslıqla onun yaradıcılığına hopmuşdur"

Əli Rza Xələfli yaradıcılığı barədə xüsusi məruzəni isə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professoru, filologiya elmləri doktoru Təyyar Salamoğlu təqdim etdi. Professor öncə şərti olsa da belə, tədbir iştirakçılarını Cəbrayıl torpaqlarında salamlamaqdan məmnun olduğunu söylədikdən sonra Əli Rza Xələfli yaradıcılığının müasir ədəbiyyatçılıqda daşıdığı missiyaları dilə gətirdi. Bəzən bizlərin öz müasirlərimizi dəyərinə qiymətləndirə bilməməyimizə işarə edərək maraqlı bir müqayisə apar-

dən boğulması ilə sonulanıb. Bütün dörd-sərimiz həssaslıqla onun yaradıcılığına hopmuşdur. Onu sözün fəthi hesab etmək üçün bəlkə də təkə Türkiyə zəlzələsindən bəhs edən "Türkiyənin zəlzələ ağrıları" qəsidəsini misal çəkmək kifayət edər.

Təyyar Salamoğlu məruzəsində Əli Rza Xələflinin nəsr əsərlərindən də danışaraq onun "Od" romanının keçmişimiz və bu günümüzə bağlı, Quruçay mədəniyyəti ilə ilgili bir çox nüanslara aydıllıq gətirdiyini qeyd etdi.

"Xalq, dövlətə güclü edən ənənələrdir"

Cəbrayılın millət vəkili, şərqşünas alim, ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov öz təbrik nitqində Əli Rza Xələflinin hələ Cəbrayıl torpaqları işğal olunmamışdan necə tələbkar müəllim işləməsindən, eləcə də Azərbaycan ədəbi mühitində bəxş etdiyi çoxsaylı kitablarından danışdı. Xüsusi olaraq qeyd etdi ki, xalqı, dövləti qoruyan, güclü edən ənənələrdir. Əli Rza isə öz yaradıcılığı ilə məhz tariximizi, mədəniyyətimizi, ənənələrimizi yaşadır. Bu missiyasını tamamlamaq üçün həm də paralel olaraq bütün çətinliklərə rəğmən baş redaktoru olduğu "Kredo" qəzetini də qoruyur. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin nəşri olan "Azərbaycan" jurnalının məsul katibi Vüsal Nuru Əli Rza Xələflinin o da daxil olmaqla bir çox gənc yazarlara dəstək olduğunu dedi. O, "əvvəlcə iş otağına, yazılarımı oxuyandan sonra isə ürəyimə girdim" söyləyərək Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin fəxri diplomunu və xüsusi təltif plaketini yubilyara təqdim etdi.

AMEA Folklor İnstitutunun dosenti Qalib Sayılov öz çıxışında söylədi ki, hər bir millətin etnik yaddaşını onun ziyalıları daşıyır. Əli Rza Xələfli kimi ziyalıları. O, yubilyarın yaradıcılığını Azərbaycan xalqlarına bənzədən orada bütün milli naxışları tapmağın mümkünlüyünü söylədi.

Professor Məmməd İracoğlu Əli Rzanın əsərləri yazarkən bütün varlığı ilə yalnız işinin mahiyyətinə varması səbəbindən bəzən janrlara belə əhəmiyyət verməməsini, ancaq dərin məzmun ortaya qoyduğunu dedi.

"Həsən bəy Zərdabi, Əli bəy Hüseynzadə, Mirzə Cəlil davamçısı"

Yubilyara təbrik etmək üçün uzaq məsafə qət edərək tədbirə qatılan Lənkəran Dövlət Universitetinin professoru Yadulla Ağazadə öz çıxışına "Türkiyənin zəlzələ ağrıları"nın yüksək sənətkarlıqla yazılmasından başlamaqla Əli Rza Xələfli yaradıcılığını küllən Azərbaycanın böyük ədib və ziyalıları – Azərbaycan Milli Mətbuatının banisi Həsən bəy Zərdabinin, Azərbaycan bayrağının müəllifi, görkəmli ziyalı Əli bəy Hüseynzadənin, "Molla Nəsrəddin" jurnalının baş redaktoru, yazıçı Cəlil Məmmədquluzadənin yaradıcılığı ilə müqayisəli təhlil etdi.

Təbrik üçün söz alan "Xudafərin" qəzetinin redaktor müavini Hidayət Səfərlı Əli Rza yaradıcılığında Araz ağrısından, yurd sevgisindən söz açdı, yubilyarın şərəfinə "Üzü Qarabağa" şeirini söylədi.

(Davamı 16-cı səhifədə)

lərində gizlədə bilmədikləri nigarənçılığı bir daha sezmə bilməyəcəyimizə əminlik içində dostumuz Əli Rza Xələflinin 70 yaşını qeyd etməyə tələsdirirdi.

Bakıdan söz-sənət adamları – Azərbaycanın tanınmış alimləri, şairləri, publisistlərinin müşayiəti ilə xüsusi bir heyət gətirən avtobus cəbrayılıların Biləsuvardakı məcburi köçkün şəhərciyinə yetişdi. Qonaqları Cəbrayıl rayon icra hakimiyyətinin buradakı binasının önündə icra başçısının müavini Tapdıq Nəsirov və Fəridə İbəyeva qarşıladılar. Sonra Cəbrayıl rayon icra hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənov və Cəbrayıldan millət vəkili Ceyhun Məmmədov qonaqlarla görüşdülər. İcra başçısı bildirdi ki, Əli Rza Xələflini hələ Cəbrayıl torpaqları işğal olunmamış rayonda fəaliyyət göstərən ədəbi dərnəyin fəal üzvlərindən biri olduğu zamanlardan tanıyır. Yubilyarın istedadına xüsusi önəm verdiyini qeyd edən icra başçısı zamanla əslən Cəbrayıldan olan belə ədiblərin yubileylərini qeyd etdiklərini, onların qaçqıncılıq həyatı yaşayan insanlarla gö-

sevgi həyəcanı, bir qarış boş yeri olmayan anlaşıqlı yubiley tədbirini Cəbrayıl rayon icra hakimiyyəti başçısının humanitar məsələlər üzrə müavini Fəridə İbəyeva açdı. Fəridə xanım Əli Rza Xələflini 70 yaşının tamamı münasibətilə təbrik edərək bildirdi ki, belə görüşlərin, yubileylərin keçirilməsinin ən böyük səbəbi ölkə rəhbərliyinin sənətə və söz-sənət adamlarına xüsusi qayğı ilə yanaşmaq ənənəsinin davamıdır. Lakin daha yaxşı olardı ki, şairi bundan da böyük heyətlə doğma Cəbrayıl torpaqlarında qarşılayaydılar. İnşallah, o günlərə də çox yaxın zamanlarda qovuşa biləcəklər.

Fəridə xanım çıxışının sonunda illərlə Qarabağ həsrətli şeirləri ilə Vətən saşısında qələmini süngüyə çevirmiş 70 yaşlı şairin Cəbrayıl rayon icra hakimiyyətinin başçısı Kamal Həsənovun sərəncamı ilə imzalanmış fəxri fərmanla təltif edildiyini söylədi və müvafiq plaketini yubilyara təqdim etdi.

Ədəbi-estetik xüsusi çəkisi olan yazar Sonra yubiley tədbiri filologiya elmləri doktoru, professor Seyfəddin Rzaso-

maqla məruzəsini davam etdirdi: "XX əsr Şərq ədəbiyyatının görkəmli təmsilçilərindən olan qırğız yazıçısı Çingiz Aytmatov Azərbaycanın Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin kitabına yazdığı ön sözdə qeyd edir ki, biz klassiklərimizi adətən keçmiş dövrlərdə axtarıq. Ancaq ən nümunəvi, daim aktualıq baxımından qiymətləndirilən klassiklər elə bizim müasirlərimiz də ola bilər. Bəxtiyar Vahabzadə kimi. İndi bizlər də Əli Rza Xələfli kimi ədəbiyyat fəhrlərini klassik kimi təqdim etməyə tələsmirik. Amma fikir-düşüncələrinin dərinliyinə varanda Əli Rza Xələfli də elə canlı klassiklərimizdəndir." Məruzəçi daha sonra Əli Rza Xələfli yaradıcılığının ayrı-ayrı detallarına toxunaraq qeyd etdi ki, mahiyyət etibarilə təpədən-dırnağa şair olan yubilyarın yaradıcılığı çoxşaxəlidir. Publisistika, poeziya, nəsr... Əli Rza yaradıcılığının sərhədləri çox genişdir. Azərbaycanın, özəlliklə Qarabağın tarixindən keçən didərginlik həyatı və Vətən savaşı isə onun poeziyasının dər-

DOĞMALAR ARASINDA

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Polifonik, çoxrəngli yaradıcılıq Yubilyarın tələbə yoldaşı Bədirxan Əhmədov Əli Rza yaradıcılığının polifonik, çoxrəngli əsərlərdən ibarət bir sənət nümunələri olduğunu qeyd etdi. Bakı Slavyan Universitetinin professoru Nizami Tağısoyun yubilyarın yaradıcılığının bir çox aspektləri barədə təbrik nitqindən sonra söz musiqiyə verildi. Əslən Cəbrayıldan olan gənc xanəndələr və musiqi üçlüyü sözləri yubilyara məxsus muğam parçası olan şeirlərlə bərabər xalq və bəstəkar mahnılarımızı şövlə oxudular. Onların çıxışları yubiley tədbirinə məxsusi bir rəngarənglik gətirdi.

Musiqi dəqiqələri yekunlaşdıqdan sonra Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədr müavini və “Xalq qəzeti”nin baş redaktor müavini Tahir Aydınov Əli Rza Xələflinin jurnalistikamıza uğur qazandırmasından və onun rəhbəri olduğu “Kredo” qəzetinin xüsusi bir tribunaya çevrildiyindən danışdı. T. Aydınov öz çıxışını təmsil etdiyi hər iki təşkilatın rəhbərləri Əflatun Amaşov və Rəşad Məcidin yubilyara təbrik sözləri ilə davam etdirərək Mətbuat Şurasının xüsusi təşəkkürnaməsi əks olunan plaketi yubilyara təqdim etməklə tamamladı.

AYB Mingəçevir şöbəsinin müdiri, şair İsmayıl İmanzadə də uzaq məsafə qət edərək yubiley mərasiminə qatılanlardan idi. O, təbrik əvəzi yubilyara və Cəbrayılılara yazdığı şeirlərini oxudu. Daha sonra professor Qüdrət Umudov, AMEA Ədəbiyyat İnstitutunun dosenti Rasim Nəbioğlu, AMEA Tarix İnstitutunun əməkdaşları tarix üzrə fəlsəfə doktoru İlham Həsənov, institutun aparıcı elmi işçisi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Yaqut xanım Əmirova, şairlər Şamil Əhmədli, Avdı Qoşqar, “Ədəbiyyat” qəzetinin şöbə müdiri, şair Sərvaz Hüseynoğlu, Cəbrayıl ziyalıları Əbülfət Alishov, Musa Aslanxanlı, Mirzə Mirimli, Süleyman Aliyev, Kamal Fərhad və Əbülfəz Əhmədov öz təbrik və arzularını yubilyara çatdırdılar.

Təkcə “Qiyamətdən bir gün əvvəl” qalarsa...

Cəbrayıl məktəblilərinin Əli Rza Xələflinin şeirlərini əzbərdən ifasından sonra şairlər Mirzə Miri və Kamal Fərhad da yubilyara öz təbrik və şeirlərini söylədilər. Cəbrayılın 5 sayılı uşaq bağçasının müəlliməsi Sona xanım Mehdiyevanın təbii güllərdən hazırladığı çələnglə qəflətən səhnəyə çıxaraq yubilyarı rəqsə dəvət etməsi isə tədbirdə yenedən bir canlanma, xoş ovqat yaratdı.

Yubilyarın nəvəsi, 4-cü sinif şagirdi Alsunun öz babasının şeirini və ona təbrikini söyləməsi də çox yaddaqalan anlardan oldu.

Böyük anşlaqla davam edən tədbirdə bu sətirlərin müəllifi də yubilyar Əli Rza Xələfliyə öz arzularını çatdırmaq imkanı əldə etdi. Xüsusilə onun “Qiyamətdən bir gün əvvəl” povestinin xüsusi çəkisindən, bir xalqın taleyini, tarixini, mədəniyyətini bu əsərlə necə usta-

lıqla ümumiləşdirib xalqımıza çatdırmasından söz açdı. “Əgər Əli Rza Xələflinin bütün yaradıcılığı itibata düşsə, təkcə bu əsəri qalarsa, onun ədəbiyyatımızda yerinin olduğuna kifayət edər” söyləyərək yubilyar da daxil bütün cəbrayılılara povestdə qeyd edilən kontekstdən “ocaqlarının, işiqlarının doğma yurdlarında yanmasını, itlərinin öz qapılarında hürməsini, qurdlarının ulamasını” arzuladı.

“Hər bir insan içindəki iddiaya qalib gəlməyi bacarmalıdır”

Nəhayət, tədbirin moderatoru sözü yubilyara verdi. Əli Rza Xələfli tədbirin təşkilatçıları – Cəbrayıl rayon icra hakimiyyətinin rəhbərliyi olmaqla bütün iştirakçılara təşəkkür etdi. Daha sonra onun əsasən Qarabağ ruhlu kitablarının rayon camaatına yayılmasını təşkil edən, bu işi daim diqqət mərkəzində saxlayan rayon poçt idarəsinin müdiri Gülxanım xanım Həziyevaya, musiqiçilərə, bir sözlə, bu günün baş tutmasında zəhməti olan və bu gündən fərəhlənən hər kəsə öz təşəkkürünü çatdırdı.

Əli Rza Xələfli bir qədər də kövrək notlara qapılıaraq insanın yaşa dolduqca ağartdığı saçların hər birini öz amalı, Vətəni, xalqı, valideyni, övladı, qeyrəti, namusu yolunda canından keçən bir şəhidə bənzətdi. Öz yubileyində ona yaradılan bu imkandan yararlanaraq bütün el-obasına “Qiyamətdən bir gün əvvəl”də xüsusi sənətkarlıqla qeyd etdiyi diləklərdən bir neçəsini çatdırdı: “Əgər gördünüz ki, bulaqlarınız quruyur, ağaclarınız yarpaqlamır, meyvələriniz çiçəkləmir, küsülü olduğunuz doğmalarınızla barışın. Bu barışıq üçün hər bir insan içərisindəki iddiaya qalib gəlməyi bacarmalıdır. Bunu hətta özümə də arzulayıram! Baxın, fikir verin, bu yubiley tədbirinin bu qədər hərəratli baş tutmasının səbəbi onun təşkilinin mahiyyətinin insanlığın anlaşmasına çağırış olmasındadır. Şübhəsiz ki, evimizi də, xalqımızı da, Vətənimizi də belə anlaşmalar qoruyacaq...”

Yubilyar zamanla yaradıcılıqla bağlı başına gələn bir çox nüansları da tədbir iştirakçıları ilə bölüşməklə yaddaşlarda əbədi qalacaq yubiley mərasimini yekunlaşdırdı.

31.05.2023

Nəzirməmməd ZÖHRABLI,